

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, a Bíráló Bizottság javaslatára,

CITROM-DÍJAT ad

a Budapest V. kerület, Múzeum krt. 7. – Magyar u. 8-10. (Unger-ház) részére a legeredményesebb műemlék-elhanyagolás, a karbantartás elmulasztása miatt.

Tipikus példája annak, hogy eltűnjünk azon: az államosítás vagy az átgondolatlan privatizáció okozhat nagyobb kárt az egykoron tehetős és igényes építetők által ránk hagyott építészeti örökségben. A kérdés aktualitását Ybl Miklós születésének 200. évfordulója is kiemeli, amikor Ybl Miklós építészeti örökségének megbecsüléséről beszélünk.

Unger Henrik - a város legtöbb adót fizető 10 polgárának egyike - bízta meg Ybl Miklóst bérház tervezésével a kétutcás telekre, akinek ez volt első pesti műve. Az 1852-ben épült kétemeletes átjáróház középső udvaros elrendezésű - homlokzatait rendkívül egységes formavilág jellemzi. Az udvari és a Magyar utcai homlokzat egyszerűbb, a Múzeum körüti homlokzat szinte a kőfaragás remekműve. A félköríves nyílásokat gazdag ornamentika övezi, a nyílások közötti féloszlopokat fejezetek és tagozatok díszítik. Az újdonságként jelentkező első emeleti erkélyeket páros griffmadarak tartják, pártázatos attika díszíti a főpárkányt.

Az udvar szabályos nyílásrendje lenyűgöző és ehhez párosul a burkolatok igényessége az udvarban és a kapualjakban - a fakockával készült részeket gondosan illesztett kőbordák választják el a többi kőelemes burkolattól.

Mintegy 100 évig lényeges változtatás, felújítás nélkül szolgált az épület, mígnem 1949-ben államosították. Korabeli helyreállításokat végeztek a Múzeum körút emeleti részein 1951-ben, a Magyar utcai homlokzaton 1962-63-ban, míg a Múzeum körüti homlokzat földszinti részén és a kapualjban 1966-ban.

A további tulajdonosváltások (1992-ben vagyónátadással önkormányzati tulajdonba került az épület - állagmegóvás nem történt - majd fokozatosan eladták a lakásokat) nem segítették az egyre szükségesebbé váló felújításokat - az épület homlokzatain alig javítottak, de a Magyar utcai oldalon engedély nélkül több íves záródású nyílászárót cseréltek forma- és anyagidegen műanyag ablakokra. A Magyar utcai oldal földszinti térrendszerét galériákkal bontották meg a diszkont üzletek miatt. A fölépcsőházat dúcok tartják, a kapualjakban hiányos a vakolat és mállik, az udvari burkolatot sok helyen betonnal pótolták. A főhomlokzat kőelemei nagymértékben károsodtak, a korábban pótolta elemek közül is több hiányzik. Természetesen a Múzeum körüti földszintet sem kerülte el a "portál-korszerűsítés", és a reklámtáblák erdeje egyre csak növekszik fordított arányban belvárosi fáink pusztulásával.

A társasházi tulajdonforma minden negatívuma látszik ma a jobb sorsra érdemes épületen. A kőfaragványok és gipszdíszek állapota végveszélybe került, sürgős beavatkozást igényel.

A Citrom-díj adományozásával kívánjuk felhívni a hazai közvélemény figyelmét arra a szomorú tényre, hogy épített örökségünk remekművei, védett műemlékeink is pusztulnak. A gazdasági fejlődés nem képzelhető el meglévő értékeink védelme nélkül. Ybl Miklós bicentenáriuma és az építészet évében átadott Citrom-díj fel kívánja hívni a figyelmet arra is, hogy *megfelelő támogatási rendszer és szakmai segítség* nélkül a magukra hagyott tulajdonosok önmagukban nem tudnak megfelelő módon gondoskodni a társadalom számára is fontos épített örökségünk védelméről.

A legeredményesebb műemlék-elhanyagolás, a karbantartás elmulasztása miatt az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság az Unger-ház épületet (Budapest V. kerület Múzeum krt. 7. – Magyar u. 8-10.) Citrom-díjban részesíti.